

# הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך  
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי ל' סיון תשע"ט | דף היומי בבלי: ערכין יז.

דף היומי בהלכה: מסעיף ה' עד תחילת סימן שצ"ג.

מוסר: חפץ חיים כלל ז' אות א' עד אות ב'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'



"השדכן הקטן רץ בבוקר אל הגן" | מי תולש את המודעות של הכולל? | 1670

על דא ועל הא

## "תעשה לי טובה - תסלח לי!" התחנן אלי אותו אדם, והמשיך: "ואגב, אתה מסתמא מכיר את השווער שלי..."



הקב"ה מזמן את כולם לפונדק אחד ונפרע מהם יחד - סיפור מזעזע על חומרת הפגיעה בזולת

האשימו אותך - אני מבקש סליחה ומחילה, למרות שאתה בטח לא זוכר את זה! ...

התחלתי לרעוד ולבכות, הכל עלה וצף לי - כל הילדות הקשה והמרה! שואל אותי אותו אדם - מה קרה לך, הכל בסדר?! - מה, אתה זוכר את זה? עניתי לו - אתה שואל אם אני זוכר את זה? אתה יודע כמה אני 'שילמת' על זה?! אמר לי אותו אדם - אני ממש מתנצל ומבקש סליחה. אני מבקש ומתחנן שתמחול לי!

עניתי לו - אני אמנם אסלח לך, אבל זה יהיה קשה! אמר לי אותו אדם - שתדע, שגם אני כבר שילמתי על זה! - התחנתתי עם משפחה שנקראת חשובה, ואין לי שלום בית, ואני מסוכסך עם השווער שלי, הוא יורד לי לחיים, וכעת אנחנו בשלבי פרידה אחרונים... - תעשה לי טובה - תסלח לי! ואגב, אתה מסתמא מכיר את השווער שלי - אתה זוכר שהיה בחיידר רב'ה שקראו לו... והוא מציין את השם של אותו רב'ה שפגע בי והשפיל אותי!

הקב"ה מזמן את כולם לפונדק אחד, יש דין ויש דיין, ועל מידות משלמים בעוה"ז! כמה יש ללמוד מעובדות שכאלו ולהיות זהירים בהידור בכל עניני בין אדם לחברו... ובפרט - בדיבור ראוי, ובייחוד - בהימנעות מדיבורים מיותרים ושליילים.

(גיליון 'חיים של תורה', מתוך שיחת הרב חיים טרנובסקי שליט"א)

מעשה היה באדם שבתור ילד הושפל מאוד. יום אחד כשהיה בחיידר ניגש למלמד תלמיד שישב לידו בכיתה ואמר שהוא איננו מעוניין לשבת לידו! אותו רב'ה 'הגדיל לעשות', נעמד בכיתה ושאל - ילדים, מי רוצה לשבת לידו? - והצביע על אותו ילד! האחד ענה - אני לא, השני צועק - אין מצב בעולם, והשלישי צווח - אפילו אם ישלמו לי אני לא יושב לידו... והרב'ה מסיים ואומר לאותו ילד - אתה רואה, אף אחד לא מוכן לשבת לידך!... ואם זה לא הספיק, כמה ימים לאחר מכן, אחיו הגדול הביא שני חברים הביתה... פתאום נשמעות צעקות - האמא באה וצועקת: מי שבר לי את בקבוק הבושם היקר?!... אחיו וחבריו עשו פרצוף של 'אינו יודע לשאול', האמא כמובן פנתה אליו והאשימה אותו... ואיימה עלי שעוד מעט אבא יגיע... ואכן אבא הגיע ו'חינך' אותו מכל הכיוונים...

חלפו שנים, הוא מספר: אני הולך עם אותם הרגשות וייסורים, וזכני ה' וזכיתי לאשה - 'אשת חיל מי ימצא' - אשה טובה, אשה שנתנה בי אמון, אשה שבנתה וגידלה אותי, וכל מה שיש לי - בזכותה! לאחרונה פגשתי בחתונה אדם שהיה נראה לי מוכר, ולאחר כמה דקות הוא נזכר ואומר לי: אני הייתי חבר של אח שלך! ואז הוא אומר: אתה מסתמא לא זוכר, אבל כשהיינו ילדים הייתי אצלכם בבית ושברתי לאמא שלך את הבושם היקר... וכולם

## "השדכן הקטן רץ בבוקר אל הגן": מדהים - ילד בן חמש הציע את השידוך המיוחל בשביל הגנת שלו, ויקבל דמי שדכנות בסך 2000 דולר



מעשה שסיפר הגר"י זילברשטיין שליט"א בשיעורו השבועי

הגנת חששה לדברי חז"ל שנבואה ניטלה מן הנביאים וניתנה לתינוקות, החליטה לברר על אותו אדם - ותוך זמן קצר השידוך יצא לפועל.  
 "מאחר ומדובר בבני אשכנז, נשאלת השאלה האם חייבים דמי שדכנות לילד", המשיך הגר"י שליט"א, ולאחר דיון ארוך בדברי הראשונים והאחרונים פסק כי יש לחוש מהעונש למי שלא משלם דמי שדכנות ועל כן על הזוג לשלם שכר שדכנות כמקובל ויפקידו לילד 2000 דולר בבנק עד שיגדל.

סיפור מפליא סיפר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א במהלך שיעורו השבועי: מעשה שהיה בגן ילדים, אחת מן האמהות שוחחה עם הגנת בסיום יום הלימודים, והגנת שחה באוזניה על מר מזלה, כי טרם זכתה למצוא את זיווגה והיא כבר בת 36. בנה של אותה אם, כבן 5, שמע את דברי הגנת. למחרת בבוקר כשבא לגן, ניגש אל הגנת בקולו המתוק ואמר לה: "אתמול שמעתי בת כמה את - 36, ויש לנו שכן בן 36, וגם הוא עצוב בבית הכנסת, אז אולי תהיו חתן וכלה".

## בזמן האחרון הבחין ראש הכולל שמאן דהוא תולש את מודעותיו בכל ערש"ק סמוך לכניסת השבת. הוא החליט לבדוק ידו של מי במעל, ועד מהרה הבחין מי הוא התולש. חמתו בערה בקרבנו...



אבל הוא התאפק, ולבסוף התברר שדווקא הודות לתלישת המודעות זכה הכולל בתרומה הגונה...

המנין והרים נדבת ידו להחזקת הכולל בסך אלף שקלים! - וכמו שכתבנו, שנתניה זו גדולה היא פי עשרים מרוב הנתיות שהוא רגיל בהן. תמה ראש הכולל בפני התורם, מה יום מיומיים? ענה לו התורם: מאד התפעלתי למקרא מכתבו של המרא דאתרא זצ"ל (שכתב המלצה בעד הכולל, וכבר השיב נשמתו ליוצרה) המופיע על לוח המודעות, בו הוא מעיד על מעלת הכולל ומפליג בשכר המסייעים בהחזקתו.

באחת מהשכונות המפוארות בעי"ת בני ברק מתקיים מזה שנים כולל 'שישי שבת' לאברכים בני עליה. גבאי ביהכ"ס שבו מתקיים הכולל, הקצו עבורו פינה מיוחדת ב'לוח המודעות', שם מפרסם ראש הכולל את 'נדיבי הכולל' (עפ"י רוב, הנדבות הינן בנות חמישים שקלים).

וכאן הוברר הנס והפלא, כי מכתב זה של הגאון המרא דאתרא כבר היה תלוי באותה הפינה המיועדת לכולל בלוח המודעות - מזה עידן ועידנים, אלא שראש הכולל כיסהו במודעותו שתלה למגביותיו כפעם בפעם, עד שהוא עצמו לא זכר שתחת ערימת מודעותיו תלויה ההמלצה של הרב, אלא שאותו 'תולש' שהתנכל לכולל ולעומד בראשו, ורצה למנוע מהציבור להעביר את נדבת חמישים השקלים - זה האיש סיבב שתתגלה ההמלצה ותינתן תרומת עשרים איש בפעם אחת.

והנה, בזמן האחרון הבחין ראש הכולל שמאן דהוא מסיר ותולש את מודעותיו מלוח המודעות בכל ערש"ק סמוך לכניסת השבת. בתחילה אמר מקרה הוא, או אולי שגגה יצאה, אך כאשר חזר הדבר על עצמו שוב ושוב, החליט לעקוב ולבדוק ידו של מי במעל הזה.

ומה לאדם כי ילין על פלוני ופלוני המצרים את דרכו, מדוע לא יבין כי ישועתו תלויה בזה, ויידע שכל קורותיו לטב או למוטב, הכל מושגח בהשגחה העליונה - לטובתו הגמורה.

ואכן, במהרה הבחין מי הוא התולש. חמתו בערה בקרבנו, ויהי ביום ראשון, נכנס להתפלל 'שחרית' באותו המנין שבו מתפלל ה'תולש', כשכוונתו לתת לו מנה אחת אפים מיד אחר התפילה. אלא, שבמשך התפילה החל מחשב עם נפשו חשבוננו של עולם, בהיות ששמע לאחרונה כמה דרשות ושמועס' בגודל מעלת הוותרנות ושכרה, ובפרט בשעה שרעהו איננו צודק בדרכו, אז תגדל פי כמה מעלת השותק, א"כ, אולי עדיף שלא ימחה ב'תולש', אף שהוא גורם במעשיו נזק להחזקת התורה. והנה, תיכף בגמר התפילה ניגש אליו אחד המתפללים באותו

דבריו אמר: אבל, גם הטעות גופא מהשמים היא. הוסיף ע"ז ר' מרדכי: הוכחה יש לי שמהשמים רצו שתעשה טעות זו ותקנה את הבית הזה ביוקר ולא את השני הזול והקרוב. שהרי מתי נודעה לך הטעות? - רק יום למחרת הקניה. מדוע לא נודע לך יום לפני כן? אלא, שמהשמים רצו שתעשה כן ... (הגדש"פ הרב דסלר עמ' שמ"ט).

(באר הפרשה חוקת תשע"ח)

מעשה באברך שהוצרך לקנות בית, יגע ומצא, וקנה בית פלוני, אלא שלמחרת נתברר לו שעומד בית למכירה במקום קרוב מאד, ובמחיר נמוך בהרבה ממה שהוא שילם. האברך לא מצא את נפשו מרוב צער. ידידו פנה לרבי מרדכי שוואב זצ"ל, והלה חיזקו בדברים מופלאים, ובתוך הדברים סיפר לו שפעם ישב עם הרב דסלר זצ"ל, והוא סיפר לו איזו טעות שהוא עצמו עשה בענייני שידוכים, והיה הולך ומספר את פרטי הטעות שעשה, וכשסיים

## פרשת השבוע

# מעשה היה, ונקלע אל השולחן אדם פשוט ותמים, וכראותו את הרבי נוהג כן, בעת חיתוך הבצל, מיהר לשאול: "רבי, וכי אי אפשר לחתוך את הבצל קודם הבאתו אל השולחן?"



הרב יעקב רוזנשטיין על הביצה והבצל, ה"איי מיט ציבל", והשבת

לחתוך בעצמי בכדי שלא תבוא תקלה על ידי נשים צדקניות... נחה אמנם דעת הרב... אך קהל החסידים שוב ידע שלא בזאת עסקינן, והלוא הרבנית בקיאה היטב בהלכות הנודעות לתיקון מאכל בשבת, וכן ההתעסקות על השולחן הטהור בעצמו גם לא ברורה...

חלפו השנים, והנה בא ונכנס אל חדר הרבי חסיד ישיש. פונה הוא אל הרבי בזה הלשון: "רבי רחמיא, שנים רבות עבדתך ולמדתי ממך רוב תורתך, שבכתב ושבעל פה, נגלה ונסתר, ורק חיסרתי דבר זה, על מה ולמה נוהג רבינו כך בעת שולחנו הטהור בחיתוך האי בצלא?".

הסביר לו הרבי פניו ואמר: "ידוע הדרוש המפורסם כי שבת קודש, יום השביעי, הרבה מן הנוהג בו הוא בגימטריא 7 אף הוא: 'נר' בגימטריא קטנה 7, 'יין' אף הוא 7, 'דג' גם, 'מרק', 'בשר', הכול 7, עד שמגיעים לבוקר שבו מגיע הבצל שהוא בגימטריא קטנה 14... ובכדי לתקן זאת, מקפיד אני בעצמי לחותכו ל-7...".

ולמרות שפה קדוש אמר דבר זה, עדיין אמרו חסידים בעלי דעת, שעדיין אין בזה בירור, והדברים נותרו צפונים וחתומים... אמרו דרשנים, אשר בכל זאת בשלוש התשובות אותן ענה הרבי, נאמרו מהלכים שונים: בתשובתו לכפרי נרמז עניין החריפות והדבקות בד' יתברך, בתשובתו לרב נאמר הצורך הגדול בהלכות שבת בפרט, לדעת ולשלוט בכדי לא לעבור על איסורים מפורשים מידי שבת, ובתשובתו לחסיד הישיש נאמר, שלא להיות כנמשל כבהמות נדמו... חשוב ודע את בוראך ותפקידך בעולמו.

אך הדברים נותרו חתומים כדבר שנאמר: "אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממנו", ולנו המורגלים על "אין לך רשות להרהר אחריה, נותרה הזכיה, שאין השטן ואומות העולם מונים אותנו לאמור 'מה העבודה הזאת לכם', שאת רצון בוראינו נעשה תמיד, זאת חוקת התורה!

"זאת חקת התורה" (במדבר י"ט, ב')

ומבאר רש"י: "גזירה היא מלפני, אין לך רשות להרהר אחריה" מסופר על הרה"ק רבי חיים מצאנז בעל ה'דברי חיים' זיע"א, אשר מנהג מקודש היה נוהג הוא, לחתוך בעצמו את הביצה והבצל למאכל ה'איי מיט ציבל', שנהוג לאוכלו בסעודת צפרא דשבתא. מנהג זה לא היה מחוור לקהל החסידים, על מה ולמה ינהג הרבי כן בעצמו ובעת הסעודה, אך סביבו נשערה מאוד, ולא נודע מעולם פשר המנהג.

מעשה היה, ונקלע אל השולחן כפרי פשוט ותמים, וכראותו את הרבי נוהג כן, בעת חיתוך הבצל, לא כבש את תמיהתו ומיהר לשאול בקול רם: "רבי על מה ולמה? וכי אי אפשר לחתוך את הבצל קודם הבאתו אל השולחן?".

ה'עולם' עצר נשימתו בדריכות, לדעת מה יענה הרבי, אך הרבי חיך ואמר לאותו כפרי: "הרי כל מהות מאכל הבצל היא החריפות שבו, וכי אם נחתכנו קודם לכן, מה הועילו טבחים בתיקונם? הרי תאבד הוא כל חריפות שבו"...

הכפרי נחה דעתו, ואולם החסידים המרוממים יותר, הבינו שלא בכך סובב העניין...

לפרק זמן אחר התרחש מעשה שוב. בא רב ודיין, בעל הלכה, להשתתף בשולחן הרבי, לחזות בהיכלו, למרות שלא מן עדת החסידים הוא, וגם הוא כקודמו תמה בלחישה, מאי אולמיה לבצל הנחתך בעת הזאת ובעסק הזה?

הראה לו הרבי פנים שוחקות ואמר לו: "והלוא אתה שבעל הלכה אתה, עליך לדעת היטב כמה איסורי שבת עלולים להתרחש בחיתוך הבצל, אמנם הביצה לאו גידולי קרקע היא לעניין מיעוכה, אך בחיתוך הבצל דק, עלולים לעבור על טוחן, לש וכו' [נושאים השייכים ב'דף היומי בהלכה' הנלמד בזמן הקרוב], וממילא בכדי שהרבנית לא תיכשל בהם חלילה", אמר הרבי, "מקפיד אני



## כשה'פני מנחם' שלח לבקש ברכה מילד בן 10, כשהגר"ש וואזנר מצא הוכחה לשיטת החזו"א מתחת לעציץ בביתו, ומדוע עקב האדמו"ר מרחמיסטריווקא אחרי שני בחורים במשך שעותיים

עורך גיליון 'לקראת שבת' הרב משה הרמן עם טעימות קצרות מגיליון פרשת חוקת

לקרוא השבוע בגיליון, לצד שאר הסיפורים, הדרשות והרעיונות הנפלאים הגודשים את דפיו.

נציין בין השאר שני סיפורים מיוחדים על טביעת עינו המופלאה של מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, כיצד נמנע מלחתום על מכתב צדקה תמים למראה שטמן בחובו מוקש של מחלוקת, וכיצד היה מתעלם מאחד ממקבצי הנדבות הקבועים בבית מדרשו, לפליאתם של המתפללים, עד שביום אחד נוכחו הכל בראייתו הרחוקה והחודרת.

ועוד בגיליון: הר"מ משיבת 'אור תורה' באנגליה שגילה לפי תומו סגולה נפלאה לזכות בזש"ק, שמאז כבר עברה מפה לאוזן וכמה וכמה אנשים נושעו על ידה. איך גילה מרן בעל 'שבט הלוי' זצ"ל הוכחה לסברת החזון איש - מתחת לעציץ שבביתו. סודו המופלא של הבחור 'משה מתמיד' שנחשף ביום בהיר על ידי הגר"י גוסטסמן זצ"ל בפני תלמידי ישיבתו. ועוד ועוד

הפתעה מעניינת ציפתה לאברך שנכנס לרבו ה'פני מנחם' מגור זצ"ל וביקש את ברכתו לישועה בענין כלשהו. הרבי הציע לו לבקש ברכה מ... בנו בו ה-10, והוא אכן עשה כך ונושע. מה היה סוד כוחו של הילד? אולי גם הילד שלכם יכול לברך? אולי גם החבר או השכן, ואולי גם אתם בעצמכם? - את ההסבר תוכלו לקרוא השבוע בגיליון 'לקראת שבת', ולספר לילדכם וגם לעצמכם על כוחה העצום של עין טובה טובה ופירגון ויותר לזולת.

מדוע היה הגאון רבי חיים ברים זצ"ל משלם לנהגי המוניות שהסיעו אותו יותר מהסכום שהראה המונה? מדוע רדף הגה"צ רבי שמואל עהרענפעלד זצ"ל אב"ד מאטערסדארף אחרי רכב שהסיעו, למרות שלא שכח שם שום דבר? ומדוע פסע האדמו"ר מרחמיסטריווקא זצ"ל אחרי שני תלמידי ישיבה ברחובות ירושלים, במשך שעותיים תמימות? - גם על כך תוכלו

## האינסטלטור תיקן בשבת ר"ל נגד רצון בעה"ב - האם מותר ליהנות ממלאכתו?



משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

שמא יאמרו לו לעשות מלאכה, שאין אדם חוטא עבור אחרים, אך כאשר מדובר בישראל מומר שאינו נמנע ממלאכת שבת [גם אם דינו כתינוק שנשבה], כתב הפמ"ג (סי' שכ"ה א"א ס"ק כ"ב) שאסור לאותם שנעשית המלאכה עבורם לעולם.

לכן הורה מו"ר הגרמ"ש קליין שליט"א בשאלה זו, שצריך להביא אינסטלטור שיפרק את הצינור ויחברו כראוי ביום חול, כדי שלא ליהנות ממלאכת שבת. ויה"ר שישובו כל עם ישראל הקרובים והרחוקים לאבינו שבשמים במהרה.

**שאלה:** דירתי מושכרת לאשה שרחוקה מהיהדות, וארע פיצוץ בצינור, מיהרה השוכרת והזמינה פועל שיתקן בשבת רחמנא ליצלן וחייבה אותי בתשלום תעריף גבוה. והנה מלאכת שבת שעל ידי יהודי נאסרת לו לעולם וכן למי שנעשה בשבילו, ואם כן יש לדון האם מותר לי ליהנות מן התיקון, או שמא אני מחויב להביא אינסטלטור שיפרק את הצינור שחיברו בשבת ויתקנו מחדש?

**תשובה:** ישראל שעושה מלאכה במזיד בשבת רח"ל, לא נאסר לאחרים במוצ"ש כמבואר במשנ"ב סי' שי"ת, כיון שאין חשש

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: [dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)

# להתקשר לתורה

## מסביב לשעון

24 שעות ביממה

### מאת הרבנים הגאונים שליט"א



הרב **מאיר שפרכר** שליט"א  
הדף היומי בבלי • עברית  
שלוחה 2/2



הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א  
הדף היומי בבלי • עברית  
שלוחה 2/1



**חדש**  
הרב **אפרים סגל** שליט"א  
הדף היומי בבלי • אידיש  
שלוחה 2/3



הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א  
הדף היומי בהלכה • עברית  
שלוחה 1



הרב **יוסף ברגר** שליט"א  
ווארט עם סיפור בראי הפרשה  
שלוחה 7



הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א  
הדף היומי בהלכה • אידיש  
שלוחה 1/3/1



הרב **אברהם פוקס** שליט"א  
הפנתח בכל יום - המייל היומי של דרשו  
שלוחה 3



הר' **שלום יכנס ואברהם פוקס** שליט"א  
לקראת שבת מלכתא  
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע  
שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: \*4992 או 077-2222-666

## חלוקת העיר לשני 'שיתופי מבואות' באמצעות הפרדה ברחוב הראשי - דעת השולחן ערוך



מוביל אל מחוץ לעיר, לעבר ערים אחרות - אף אם רוחבו פחות משש עשרה אמה (= רוחב רשות הרבים מדאורייתא) - לא ניתן לבצע הפרדה באמצעו על מנת לחלק את העיר לשני 'שיתופים', כי אם באמצעות מחיצה של ממש, בגובה עשרה טפחים, עם שאר התנאים הנדרשים למחיצה. וראה במקורות בנוגע לרחובות משנה המובילים לרחוב ראשי זה.

[שו"ע שצב, ד-ו, משנ"ב כד רכט, שעה"צ כא, וביה"ל ד"ה זה; ביאורים ומוספים דרשו, 10 ר"א]

כפי שלמדנו אתמול, עיר המוקפת חומה או בתיקון עירובין, ואין בה רשות הרבים מדאורייתא, לא ניתן לחלקה למספר 'שיתופי מבואות'. אולם, 'מבוי' בעיר כזו שעשו בפתחו 'תיקוני חצר' - הריהו מופרד בזה משאר חלקי העיר, וניתן לעשות בו שיתוף מבואות לעצמו.

לדעת השולחן ערוך, הפרדה זו אפשרית רק בפתחי המבואות, אולם, ברחוב הראשי של העיר, שהמבואות מובילים אליו, והוא

## חלוקת העיר לשני 'שיתופי מבואות' באמצעות הפרדה ברחוב הראשי - דעת הרמ"א



של רשות הרבים המקביל להם, ובשער המוביל אליו; והתושבים שמעברה השני משתמשים רק בחלק האחר של רשות הרבים, המקביל להם, ובשער המוביל אליו - ניתן לבצעה אף באמצעות 'לחי' או 'קורה' (ראה שו"ע ססג, ד ויד); ויש אומרים שניתן לבצעה באמצעות 'תיקוני חצר' בלבד, (ראה תקציר לאתמול). ולכתחילה ראוי להחמיר כדעת השולחן ערוך, המובאת לעיל.

[שו"ע שצב, ו, משנ"ב ל-לב, ושעה"צ ל; ביאורים ומוספים דרשו, 17]

בהמשך לאמור: לדעת הרמ"א, הדין שלא ניתן לבצע הפרדה ברשות הרבים בין שני חלקי העיר, אמור רק בנוגע להפרדה הנעשית לאורכה של רשות הרבים, כאשר התושבים שבשני צידי העיר משתמשים בכל אורכה של רשות הרבים, וכן בשערים שמשני עבריה.

אולם, הפרדה הנעשית לרוחבה של רשות הרבים, באופן שהתושבים שמעברה האחד של הפרדה משתמשים רק בחלק

## מדוע לא ניתן לחלק 'מבוי' לשני 'שיתופי מבואות'?



שנויה במחלוקת; ויש אומרים שדין הפרדה זו כדין הפרדת מבוי בפתחו, הנזכרת לעיל, אשר לכל הדעות ניתן לבצעה באמצעות 'תיקוני חצר'.

ונחלקו הפוסקים בנוגע למבוי שחילקוהו לשניים באופן המותר, האם נדרש חלוקה בפועל, כלומר, שהדיירים שבחלקו האחד של המבוי לא ישתמשו בחלקו האחר.

[משנ"ב שצב, כד רכט, שעה"צ כא, וביה"ל ד"ה זה; ביאורים ומוספים דרשו, 11, 14 ר"א; וראה שם, 10]

בהמשך לאמור: 'מבוי' בכל עיר שהיא, לא ניתן לחלקו לשניים ולעשות שיתוף מבואות לכל חלק ממנו בפני עצמו. ואף בטרם הורגלו דיירי המבוי לעשות שיתוף מבואות לכולם כאחד, כלומר, בשעת תחילת השימוש במבוי - לא ניתן לחלקו לשני 'שיתופים', כיון שבדרך כלל מבואות אינם מחולקים לשניים.

ונחלקו הפוסקים בנוגע להפרדת שני חלקי המבוי באמצעות 'תיקוני חצר': יש אומרים שדין הפרדה המבוי באמצעו כדין הפרדת רחוב ראשי, הנזכרת לעיל, אשר היא

\* עיר השייכת ליחיד, או שהיתה שייכת לו בעבר, וכן עיר של רבים שאין בה רשות הרבים מדאורייתא - הואיל והורגלו לעשות 'שיתוף מבואות' לכל העיר כאחד, הריהי נחשבת כחצר אחת, שאין העירוב חל בה אלא אם כן כל דייריה משתתפים בו, ולכן חובה לעשות שיתוף מבואות לכל העיר כאחד, ולא ניתן לחלק את מבואותיה למספר 'שיתופים'. אולם, 'מבוי' בעיר כזו שעשו בפתחו 'תיקוני חצר', כפי שיפורטו להלן - הריהו מופרד בזה משאר חלקי העיר, וניתן לעשות בו שיתוף מבואות לעצמו.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

## האם ניתן להניח 'קורת מבוי' באלכסון?



בקצה המחיצה הצפונית, וקצה אחד מגיע לאמצע המחיצה הדרומית, (או להיפך); ומותר לטלטל במבוי עד לקו האלכסון. ויש אומרים שאין להניח את הקורה בקו אלכסון שצידו האחד רחוק ארבע אמות או יותר, באורך המחיצה, מצידו האחר. ואם רוחב המבוי עשר אמות או פחות, ובגלל נטיית האלכסון מגיע אורך הקורה ליותר מעשר אמות - נחלקו הפוסקים אם הקורה מתירה את המבוי.

[שו"ע שסג, ל, משנ"ב קכו, שעה"צ קיד, וביה"ל ד"ה יכול; ביאורים ומוספים דרשו, 127]

דוגמה להבהרת ההלכה דלהלן, העוסקת ב'מבוי': מבוי המוקף במחיצות משלושה צדדים, כגון צפון, מערב ודרום, והצד הרביעי, המזרחי, פרוץ, והוא מכונה 'פתח המבוי'.

חכמינו ז"ל התירו לטלטל חפצים במבוי על ידי הנחת 'קורה' בפתח המבוי, אשר ראשה האחד מונח על גבי המחיצה הצפונית והאחד על גבי המחיצה הדרומית, ואשר תשמש כ'היכר' לכך שמבוי זה הוא רשות היחיד. היתר זה הוא רק כשרוחב פתח המבוי אינו עולה על עשר אמות.

וניתן להניח קורה זו באלכסון, דהיינו שקצה אחד שלה מונח

הלוח היומי

## ל' בסיון | רבי משה ב"ר לוי נאג' ארה זצ"ל, ראש הרבנים בדמשק ומתלמידי האר"י, בעל לקח טוב



### יארצייט:

- שמ"א: רבי משה ב"ר לוי נאג' ארה זצ"ל, ראש הרבנים בדמשק ומתלמידי האר"י, בעל לקח טוב.
- תע"ז: רבי אברהם ב"ר שאול ברודא זצ"ל, בעל חידושי הגאונים, אשל אברהם, מנחת כהן ועוד.
- תר"ט: רבי חיים ב"ר יצחק קיצע זצ"ל, אב"ד אירשא, בעל אוצר חיים.
- תרכ"ז: רבי יחיאל יעקב ב"ר אלעזר הופשטיין זצ"ל, מקוז'ניץ.
- תרכ"ט: רבי שלמה ב"ר יהודה אהרן קלוגר זצ"ל, מברוד, בעל האלף לך שלמה, ספר החיים ועוד ספרים רבים.
- תרס"ח: רבי מאיר ב"ר מרדכי (לייפר מנדבורנא) רזנבוים זצ"ל, מקרעטשניף.
- תרפ"ג: רבי יום טוב ידיד הלוי זצ"ל, ממקובלי ארם צובה, בעל שמחת יום טוב.
- תש"ל: רבי דוד ב"ר שמשון צימרינג זצ"ל, בעל מצור דבש.
- תשל"ט: רבי גבריאל יהודה ב"ר אליהו יואל איליאוביטש זצ"ל, אב"ד שאמשאן, בעל גיא ינשא.
- תשנ"ג: רבי שמואל ברוך ב"ר חנוך העניך ורנר זצ"ל, בעל וזה דבר השמיטה ומשפט שמואל.

# משגיה בישיבה קטנה שנשאל על בחור ששנתיים וחצי לא התנהג כראוי, ורק בחצי השנה האחרונה שיפר את מעשיו - כיצד יענה?



## הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

עשה, הוא בין אם מדובר בעשה גמורה דאורייתא, שזה ודאי גנאי, ובין בדברים שהרבה אנשים אינם נזהרים בזה, שהגנות אינה גדולה כל כך - כגון לספר שפלוגי שאינו רוצה ללמוד, או שדבר מסוים שפלוגי סיפר הוא שקר, או שהוא חס על ממונו ואינו מכבד שבת כראוי, ואפילו מלתא דרבנן בעלמא שאמרו שאין ראוי לעשות דבר זה לכתחילה.

בביאורים ומוספים כותבים בעניין זה, שלספר על פלוגי שהוא קובע עיתים לתורה רק שעה או שעתיים ביום, יש שהביאו (שו"ת לחפץ בחיים) מדברי ה'חפץ חיים' לקמן (כלל ה סעיף ו) שכתב, שכלל פשוט הוא בענין לשון הרע שתלוי הדבר לפי האיש שמדבר עליו, שאם אומר על איש שמספיקה לו פרנסתו ברווח שלומד ג' או ד' שעות ביום, הוא גנאי גדול עבורו [שהרי יכול להשקיע יותר בלימוד התורה], ואם אומר כן על בעל הבית הטרוד מאד בפרנסתו, הרי הוא שבח גדול עבורו [שאף שטרוד כ"כ להשיג פרנסתו ומחיתו, מוצא כמה שעות לקביעת עיתים לתורה], וכן לומר על ת"ח גדול שמתבטל זמן מה, הוא גנאי גדול, וכל אחד לפי דרגתו.

בסדר הלימוד היומי ב'חפץ חיים' מתחילים היום את כלל ד' מהלכות לשון הרע.

בהמשך כותב ה'חפץ חיים' כי אדם שעבר עבירה שבין אדם למקום [ולעניין עבירות שבין אדם לחברו יפרט ה'חפץ חיים' בהמשך], והיה זה מקרוב ממש, שוודאי לא עשה תשובה, גם כן אסור לספר זאת עליו, אם לא על פי הפרטים שיתבארו בהמשך, ועל אחת כמה וכמה כאשר עכשיו האדם נוהג כשורה, שבוודאי אין לגנותו על מעשיו הקודמים כמו שכתב לעיל. ובהגהות 'באר מים חיים' מביא ה'חפץ חיים' משו"ת חוות יאיר, שאפילו לא ראינוהו שעשה תשובה, מכל מקום כיון שעבר זמן רב ולא ראינו בו שמץ פסול, בכלל בעל תשובה הוא.

בביאורים ומוספים מביאים בזה נידון מעניין - משגיה בישיבה קטנה שנשאל על בחור שנתיים וחצי לא התנהג כראוי, ורק בחצי השנה האחרונה שיפר את מעשיו: דעת הגרי"ש אלישיב שאסור לו לספר על התקופה הראשונה, כיון שהשתפר וחזר בתשובה.

עוד כותב ה'חפץ חיים', כי האיסור לספר על עבירות שפלוגי



הרה"ק רבי מרדכי מלכוביץ זי"ע אמר: כשיהודי מברך "שהכל נהיה בדברו" ומאמין בזה בכל לבו, הרי זה סגולה להמתקת הדינים. (תורת אבות עמ' קמט)

נשתדל לזכור בכל מהלך חיינו שהכל נהיה בגזירתו ובדברו של הקב"ה, ואפילו הפרטים הקטנים ביותר